

УДК 337.02.004

Гончарова І.П., старша викладачка
Білоцерківський інститут неперервної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПН України
29irina74@gmail.com

ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗП(ПТ)О

Окреслено, що стрімкий розвиток цифрових технологій робить цифрову компетентність ключовою для кожної сучасної людини. Цифровізація є одним із ключових напрямків трансформації системи освіти і передбачає використання цифрових технологій в освітньому процесі з метою забезпечення якості та доступності освіти, посилення індивідуалізації та диференціації навчання, розвитку та поглиблення цифрової компетентності особистості. Тобто, уміння працювати з цифровими технологіями поступово стає нормою та необхідністю для всіх, а особливо для педагогічних працівників.

Ключові слова: цифровізація освіти, цифрова компетентність, цифрові технології, цифрове освітнє середовище

Створення загальноєвропейського освітнього простору, розширення економічних, політичних і культурних контактів, удосконалення системи професійної (професійно-технічної) освіти на сучасному етапі вимагає нових підходів до організації освітньої діяльності здобувачів освіти ЗП(ПТ)О, спрямованих на розвиток особистості майбутнього працівника, формування його професійної мобільності.

Характерною особливістю сучасного суспільства є великий потік інформації, що стрімко та невпинно збільшується. Тому підготовка сучасного кваліфікованого і конкурентоспроможного на ринку праці робітника повинна відповідати вимогам часу, одними з головних компетенцій якого є не лише професійні, а й цифрові компетенції.

Цифрові технології швидко змінюють галузь освіти в напрямі організації освітнього процесу. Сучасні заклади професійної освіти повинні пройти шлях цифрової трансформації, інакше вони не відповідатимуть запитам ринку праці.

Нове покоління здобувачів освіти стає все дедалі більше орієнтованим на сучасні джерела інформації, цифрові освітні технології, віртуальні засоби комунікації для свого особистісного зростання, оскільки подання інформації у цифровому вигляді здійснює комплексний вплив на здобувача освіти – підвищується інтерес до навчання, розширюється коло знань, підвищується якість навчання, покращується зворотній зв'язок між педагогом та учнем.

Більшість вчених сходяться на думці, що розглядати цифрову компетентність необхідно з позицій особистісних новоутворень у сфері професіоналізму педагога і практичних проявів цих якостей у цифровому

середовищі, тобто здатності педагога самостійно і відповідально використовувати ці технології у своїй професійній діяльності.

Особливістю навчального процесу в ДНЗ «МВПУПТ» (м. Дніпро) є активне використання цифрових технологій, ресурсів та розширення ІТ-інфраструктури. В організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти нарізали зміни в процесі роботи з літературою, навчальними посібниками. Поступово паперові джерела інформації замінюють електронними підручниками і посібниками, комп'ютерними програмами, довідниками, словниками. Сучасні цифрові засоби дозволяють створювати електронні лекції (графічні тексти, анімація), посібники з гіперпосиланнями в текстових масивах, що полегшує пошук необхідної інформації за ключовими словами, перегляд текстових, фото- і відео матеріалів, енциклопедій з різних предметів.

Як основний підхід до застосування цифрових технологій у навчанні здобувачів освіти закладу професійного (професійно-технічного) навчання беремо теорію П.Гальперіна «Про поетапне формування розумових дій», яка вивчає процес створення сприятливих умов для формування розумових дій. Теорія П. Гальперіна знайшла своє відображення в працях Н. Тализіної, присвячених проблемам керування процесом засвоєння знань у комп'ютерному навчанні.

Цифровізація освіти створює передумови для підвищення науковості навчальної діяльності здобувачів освіти, що сприяє як оволодінню знаннями, так і методами їх здобуття. Педагогічні працівники ДНЗ «МВПУ ПТ» вважають, що використання цифрових технологій та ресурсів впливає на розвиток важливих розумових процесів здобувачів: рефлексії, аналізу, планування, розуміння тощо. Використання цифрових засобів у навчальному процесі викликає потребу розроблення нових методик і технологій професійної освіти і навчання.

Побудова системи методичного супроводу розпочалася з визначення пріоритетних напрямів формування цифрової компетентності педагога. Нами виділені наступні пріоритети:

- знання про технології, їх можливості та обмеження для вирішення педагогічних завдань, що засновані на професійно-особистісних можливостях та обмеженнях в галузі застосування цифрових технологій;

- уміння комплексно використовувати цифрові технології у педагогічній діяльності, що засновані на безперервному вдосконаленні та розвитку професійної діяльності;

- досвід подання в педагогічному співтоваристві нових моделей педагогічної діяльності, що засновані на самостійному і ініціативному застосуванні цифрових технологій;

- ціннісне ставлення до використання цифрових технологій у своїй діяльності, що ґрунтується на рефлексії свого і чужого досвіду в галузі ІКТ.

На першому етапі створення моделі методичного супроводу в умовах цифровізації на основі аналізу були виявлені наступні проблеми:

- недостатній рівень володіння викладачами цифровими технологіями, наявність «психологічних бар'єрів»;

- відсутність мотивації до освоєння нового виду діяльності;
- відсутність методик, які б дозволяли здійснювати викладання предметів з використанням сучасних цифрових технологій.

На другому етапі роботи на базі училища для всіх викладачів постійно проводилися (і проводяться) майстер-класи з підвищення рівня цифрової грамотності, що сприяло (і сприяє) більш швидкому впровадженню цифрових технологій у навчально-виховний процес.

Основними джерелами цифрового забезпечення викладачів і здобувачів у ДНЗ «МВПУПТ» є бібліотечні фонди, електронні засоби навчального призначення, мережа Інтернет, авторський електронний навчально-методичний комплекс (ЕНМК) «База знань».

Актуальними є освітні ініціативи компаній Microsoft і Google щодо використання хмарних технологій мережі Інтернет. Зокрема, Microsoft пропонує навчальним закладам безкоштовно використовувати з освітньою метою Office 365, який поєднує потенціал популярних додатків Office з новими можливостями інтернет-версій служб Microsoft для зв'язку і спільної роботи, простий у використанні й адмініструванні, має стійку систему безпеки і високий рівень надійності, а тому разом з іншими програмами Microsoft з успіхом застосовується у професійній освіті. Також, вагомий внесок у розвиток хмарних технологій, зокрема для освіти робить компанія Google. На базі платформи Google можна створити свої власні дидактичні документи для використання в освітньому процесі.

Під впливом інноваційних процесів у ДНЗ «МВПУПТ» відбувається поступове формування технологій і методик створення комплексного цифрового забезпечення професійної підготовки. Оснащеність комп'ютерною технікою, наявність окремих програмно-педагогічних засобів дає можливість поєднання традиційних і цифрових методів навчання. Активне використання цифрових засобів навчання в освітньому процесі, в управлінському та інформаційному забезпеченні діяльності сприяє розповсюдженню якісних навчальних матеріалів, підвищенню кваліфікації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, зростанню ефективності управлінської діяльності закладів ЗП(ПТ)О.

Усі педагогічні працівники повинні чітко бачити і розуміти свою роль у підготовці фахівця, який працюватиме в цифровому суспільстві. У цьому напрямі найбільш доцільним є створення системи взаємно погоджених дій всього педагогічного колективу. Кожен педагог має зробити свій внесок у формування цифрової компетентності випускників закладів професійної освіти.